

Pridobljeno iz spletne strani: <http://www.regionalobala.si/novica/izolan-tesno-povezan-z-ladjo-rex>
(11. 9. 2014)

Izolan, tesno povezan z ladjo Rex

Leta 2004 je Občina Izola sprejela in podprla zamisel Mestne knjižnice Izola, da v okviru poslanstva knjižnice in sodelovanja v vseživljenjskem učenju predstavlja zanimive, dejavne in ustvarjalne Izolane oziroma zanimive skupine ljudi iz različnih področij življenja in dela, se pravi Izolanke in Izolane, ki so s svojim poklicem, izkušnjami, miselno naravnostjo sooblikovali ali še sooblikujejo naš kraj. V 10-ih letih se je v večernih klepetih z Natašo Benčič, novinarko in Izolanko, ki od samega začetka povezuje ta dogodek, predstavilo 73 posameznikov in skupin, njihove pripovedi in pričevanja pa so za zbirko Mestne knjižnice Izola dragoceno domoznansko gradivo.

8. septembra 1944 je 6 lovskih bombnikov južnoafriške Royal Air Force ob 11., 12. in 18. uri napadlo čezoceansko **Rex**, v tridesetih letih prejšnjega stoletja najmodernejšo in najhitrejšo potniško ladjo na svetu. Natanko 70 let pozneje se je kot gost 73. večernega klepeta z "*Zanimivimi Izolani*" predstavil **Marjan Kralj**, Izolan, ki je ladji, ta v latinščini nosi njegov priimek, posvetil zajeten kos svojega življenja. Skupina **Zmelkoow** poje, da je njihov Žare na Rexu zgubil ravnotežje in tam zgrmel dol na skale, Mef v Junaku prekomorskih brigad prepeva, da ko se je Rex zvrnil na bok, je železo jokalo kot prestrašen otrok ... Ljubitelji filma se gotovo spominjate prizora z oskarjem nagrajenega Fellinijevega filma *Amarcord*, v katerem Gradisca, Titta, njegov oče Aurelio, lastnik kina Fulgor, slepi Cantarel s harmoniko in drugi ljudje amarcordovskega Riminija sredi noči in sredi morja, v svojih malih plovilih, očarani in prevzeti občudujejo Rexov mimohod.

V slovenskem leposlovju je ladja Rex prisotna najmanj v dveh delih. V Kapitanovem ključu Ivana Sivca se prepletajo resnična dejstva in navedbe o ladji Rex ter domišljajske pustolovščine nonota in njegovega vnuka pri odkrivanju njenega zaklada, Veronika

Simoniti v Zasukanih štorijah eno pripoved posveti Rexu ter junakom tistega časa – na krovu njenega Rexa se znajdejo dirkač Tazio Nuvolari, boksar Primo Carnero, dirigent Arturo Toscanini, ki sta tudi resnično potovala z Rexom. To so le nekatere navedbe in dejstva, ki jih, eni bolj, drugi manj, vemo o čezoceanski Rex, Marjan Kralj pa je prava zakladnica poglobljenih, izčrpnih informacij o ladji Rex, izdelal je tudi njeno maketo, ki je na ogled postavljena v njegovem ateljeju in galeriji v središču Izole, nedaleč stran od Manziolijevega trga, kjer je v ponedeljek 8. septembra potekal večerni klepet. V njegovi galeriji so na ogled postavljena tudi njegova slikarska platna z upodobitvijo ladje Rex, solin, morja ...

Sicer pa je Marjan Kralj Izolan teko rekoč od malih nog. *"Že kot otrok sem spoznaval to lepo mesto, ki je bilo v času mojega otroštva še razmeroma prazno, tam, kjer je bila diga so štrleli trije otočki, začelo se je na veliko graditi, mesto je raslo in jaz z njim..."* se Izole 50-ih spominja Kralj, ki se je po osemletki vpisal na koprsko kovinarsko šolo in se izučil za strojnega ključavničarja. S to izobrazbo se je zaposlil v Mehanotehniki, ob delu je študiral na pomorski šoli, kar mu je omogočilo napredovanje - postal je vodja strojnega parka v vzdrževanju te izolske tovarne igrač.

Šport kot poklic

Njegova odlika v športu je bila univerzalnost, na sprejemnih izpitih na mariborski visoki šoli za telesno kulturo je v množici uveljavljenih športnikov nepričakovano zasedel odlično 4. mesto. Sledilo je večletno delo v šolstvu. *"V prostem času sem treniral mlade rokometase, s katerimi smo večkrat osvajali naslove republiških prvakov, sicer pa sem rokometu vdan od sredine 60-ih let,"* se športnega časa vzneseno spominja vsestranski

Marjan Kralj, ki je v 70-ih letih z izolskim moštvo sodeloval tudi v televizijski oddaji "Jadranski susreti", nekakšnih igrar brez meja, ki jo je snemala zagrebška televizija. "To so bile športno-zabavne igre, ki so vključevale vsa obmorska mesta vzdolž jadranske obale. To je bila takrat najbolj gledana oddaja, s svojimi uspehi in simpatičnostjo smo Izolo iztrgali iz anonimnosti. Ljudje, ki so gledali to oddajo in teh ni bilo malo, so spoznali naš kraj. Zmagali smo kar 5-krat zapovrstjo, kar je bilo za naše mestece izjemen uspeh," se z iskrico v očeh spominja atlet, ki je bil tudi med ustanovnimi člani t.i. "Bepijevega pohodnega teka", ki ga danes poznamo kot Martinov tek. Skupaj s tekaškimi privrženci se je zavzemal, da bi del tekaške proge na trasi Parenzane oziroma Porečanke potekal tudi skozi takrat zapuščen in zaprt železniški predor. *Tunel*, kot mu reče Marjan, so očistili, uredili so še traso proge, ki je bila zaraščena. Še danes je izolski del Parenzane lepa sprehajalna, tekaška in kolesarska pot, ki v Izolo privablja številne obiskovalce.

Turistična žilica

Ko so v Izoli v 80-ih zgradili nov hotel za upokojece, je takratni direktor Marjana Kralja zaprosil, če bi lahko njihove goste vodil na izlete. Ponudbo je sprejel, iz športa je prestopil v turistično panogo. Njegova vizija je bil "alternativni turizem". "Moj pogled v turizmu je bil drugačen, kot so ga imeli drugi turistični delavci v Izoli, na Obali. Nisem ponujal Benetk, Bleda, Postojnske jame,... Želel sem predstaviti naše kraje. Turiste sem vodil v zaledje," se spominja svojih začetkov Marjan Kralj. Tako je turiste, raje kot v drage gostilne, peljal na kozarček vina h kakšnem zanimivem kmetu, kjer so doživeli vso pristnost, avtohtonost, ki gostom navadno ostane v nepozabnem spominu. Domačine je spodbujal, da svoje "kantine" odprejo kot kmetije odprtih vrat. Pobuda se je razmaknila v turistično "bendimo". "Pomislite, turisti so plačali za pobiranje grozdja, ob tem so se neizmerno zabavali," se svojim turističnim podvigom smeje Kralj. A je ta pobuda zamrla, se je pa do današnjih dni ohranila podobna njegova zamisel - turistično obiranje oliv, ki je danes že tradicija.

Marjan Kralj je na 73. večernem klepetu z "Zanimivimi Izolani" številne obiskovalce prireditve popeljal skozi 60 in več letno zgodovino Izole, njenih ljudi in spominov. Večer je kantavtorsko obarvala **Marjeta Popovski**, za presenečenje so poskrbeli člani društva LIK z **Zorkom Dežjotom** na čelu, vinski bar Manzioli oziroma Bruno Zaro pa je obiskovalcem postregel s svojimi odličnimi vini in moštom iz letošnje bendime.

Ksenija Orel